HUDUDLARNING IQTISODIY RIVOJLANISHIDA YOSHLAR ISHTIROKINING ROLI VA HUDUDIY NOMUTANOSIBLIKLARNI BARTARAF ETISHDAGI AHAMIYATI

i.f.d., prof. Bobanazarova Jamila Xomurodovna
Oliy Majlis Senatining Xalqaro munosabatlar, tashqi iqtisodiy aloqalar, xorijiy investitsiyalar va turizm masalalari qo‘mitasida doimiy asosda ishlovchi senator

Annotatsiya. Maqolada hududlarning iqtisodiy rivojlanishida yoshlar ishtirokining roli va hududiy nomutanosibliklarni bartaraf etishdagi ahamiyati O‘zbekiston misolida tahlil qilinadi. Tadqiqot Milliy statistika qo‘mitasi, Yoshlar ishlari agentligi va Jahon banki ma’lumotlariga tayanadi. 2025-yil holatiga 14 ta ma’muriy-hududiy birlik kesimida yoshlar ulushi, aholi jon boshiga yalpi hududiy mahsulot (YaHM) va kambag‘allik darajasi o‘zaro solishtirilgan. Aniqlanishicha, kambag‘allik darajasi 2021-yildagi 17,0 foizdan 2025-yilda 5,8 foizga tushgan va hududlar o‘rtasidagi farq keskin qisqargan. Biroq aholi jon boshiga YaHM bo‘yicha Toshkent shahri Surxondaryo viloyatidan 5,3 baravar yuqori, yoshlar ulushi 26,6 foiz va undan yuqori bo‘lgan yettita hududning barchasida bu ko‘rsatkich respublika o‘rtachasidan past. Yoshlar ishsizligi 2022-yildan buyon 10,8–11,4 foiz atrofida turg‘un qolmoqda. Maqolada yoshlarning demografik salohiyati hududiy o‘sishga faqat doimiy ish o‘rinlari va hayotiy kichik biznes orqali aylanishi asoslanadi hamda yoshlar dasturlarini ajratilgan kredit hajmi emas, saqlanib qolgan ish o‘rinlari bo‘yicha baholash taklif etiladi.

Kalit so‘zlar: yoshlar ishtiroki, hududiy nomutanosiblik, yalpi hududiy mahsulot, yoshlar tadbirkorligi, yoshlar bandligi, inson kapitali, kambag‘allikni qisqartirish.

Annotation. The article examines the role of youth participation in the economic development of Uzbekistan’s regions and its significance for reducing regional disparities. Using 2025 data from the National Statistics Committee, the Youth Affairs Agency and the World Bank, the study compares youth shares, gross regional product (GRP) per capita and poverty rates across 14 administrative-territorial units. The national poverty rate fell from 17.0% in 2021 to 5.8% in 2025, and the spread of regional poverty rates narrowed sharply. Yet GRP per capita in Tashkent city is 5.3 times that of Surkhandarya region, and all seven regions with youth shares of 26.6% or more remain below the national average. The youth unemployment rate has stayed within 10.8–11.4% since 2022. The article argues that the demographic potential of young people translates into regional growth only through permanent jobs and viable small businesses, and proposes evaluating youth programmes by jobs retained rather than credit disbursed.

Keywords: youth participation, regional disparities, gross regional product, youth entrepreneurship, youth employment, human capital, poverty reduction.

Kirish

Yangi O‘zbekistonda iqtisodiy o‘sishning barqarorligi tobora ko‘proq hududlarning bir tekis rivojlanishiga bog‘liq bo‘lib bormoqda. 2025-yilda mamlakat

yalpi ichki mahsuloti 1 849,7 trln so‘mga yetib, 7,7 foizga o‘sdi. Biroq bu hajmning 19,9 foizi Toshkent shahriga, 9,7 foizi Toshkent viloyatiga va 9,1 foizi Navoiy viloyatiga to‘g‘ri keldi, Sirdaryo, Qoraqalpog‘iston va Jizzax hissasi esa 1,9–2,9 foizdan oshmadi [1]. Shu sababli hududiy nomutanosibliklarni kamaytirish iqtisodiy siyosatning mustaqil vazifasiga aylanmoqda.

Mavzuning dolzarbligi shundaki, 14–30 yoshdagi yoshlar mamlakat aholisining 25,7 foizini, ya’ni 9,63 mln kishini tashkil etadi [2]. Yoshlar ulushi hududlar kesimida 23,4 foizdan (Toshkent shahri) 26,9 foizgacha (Qoraqalpog‘iston, Jizzax) o‘zgaradi. Bu ulush yuqori bo‘lgan hududlarda yoshlarning iqtisodiy faolligi ortsa, demografik salohiyat o‘sish omiliga aylanadi. Aks holda u bandlik va ijtimoiy xizmatlar bo‘yicha qo‘shimcha yuklamaga aylanishi mumkin.

Tadqiqotning maqsadi hududlarning iqtisodiy rivojlanishida yoshlar ishtirokining rolini baholash va uning hududiy nomutanosibliklarni bartaraf etishdagi ahamiyatini aniqlashdir. Maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar qo‘yildi:

1. hududiy tengsizlik va yoshlar roli bo‘yicha nazariy qarashlarni tizimlashtirish;
2. 14 ta ma’muriy-hududiy birlik kesimida yoshlar ulushi, aholi jon boshiga YaHM va kambag‘allik darajasini solishtirish;
3. yoshlar bandligi va tadbirkorligini qo‘llab-quvvatlash dasturlarining 2025-yildagi natijalarini baholash;
4. hududiy tafovutlarni kamaytirishga qaratilgan takliflar ishlab chiqish.

Tadqiqotning ish gipotezasi quyidagicha: yoshlar sonining ko‘pligi o‘z-o‘zidan hududiy o‘sish omili emas, u faqat doimiy ish o‘rinlari va hayotiy tadbirkorlik orqali iqtisodiy natijaga aylanadi. Ilmiy yangilik shundan iboratki, yoshlar ulushi, YaHM va kambag‘allik ko‘rsatkichlari bitta jadvalda birlashtirilib, demografik salohiyatning iqtisodiy natijaga aylanish darajasi hududlar kesimida baholangan.

Adabiyotlar tahlili va tadqiqot metodologiyasi

Hududiy tengsizlik muammosi iqtisodiy fanda uzoq tarixga ega. J.Uilyamson (1965) hududiy tafovut milliy rivojlanishning dastlabki bosqichlarida o‘sib, keyinchalik kamayadi, degan «teskari U» gipotezasini ilgari surgan [9]. G.Myurdal (1957) va A.Xirshman (1958) kumulyativ sabablanish va qutblanish effektlariga e'tibor qaratgan: rivojlangan markaz kapital va malakali ishchi kuchini o‘ziga tortib, atrofdagi hududlarni zaiflashtiradi [10, 11]. P.Krugman (1991) «markaz–periferiya» modelida masshtab samarasi va mehnat harakatchanligi iqtisodiy faoliyatning to‘planishiga olib kelishini ko‘rsatgan [12]. R.Barro va X.Sala-i-Martin (1995) esa hududlar o‘rtasidagi yaqinlashuv (konvergensiya) shartli ekanini, ya’ni u bir xil institutlar va inson kapitali sharoitida yuz berishini asoslagan [14].

Yoshlarning iqtisodiy roli bo‘yicha G.Bekkerning (1964) inson kapitali nazariyasi ta’lim va ko‘nikmalarga sarflangan xarajatlarni kelajakdagi daromad manbai sifatida talqin qiladi [8]. D.Blum va J.Uilyamson (1998) demografik dividend tushunchasini asoslab, mehnatga layoqatli yosh aholi ulushining oshishi iqtisodiy o‘sishni faqat yetarli ish o‘rinlari mavjud bo‘lgandagina tezlashtirishini ko‘rsatgan [13]. Bu qoida maqolaning ish gipotezasi uchun nazariy asos bo‘ladi.

Amaliy jihatdan Jahon bankining 2025-yilgi «Poverty and Equity Assessment» tahlili O‘zbekistonda kambag‘allikning kamayishida ish o‘rinlari va ish haqining oshishi hal qiluvchi rol o‘ynaganini ko‘rsatadi [5]. Milliy darajada yoshlar siyosatining huquqiy asosi «Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida»gi qonun va «O‘zbekiston – 2030» strategiyasida belgilangan [15, 16].

Metodologiya. Tahlil 14 ta ma’muriy-hududiy birlik (Qoraqalpog‘iston Respublikasi, 12 ta viloyat va Toshkent shahri) bo‘yicha ochiq rasmiy ma’lumotlarga asoslandi. Quyidagi ko‘rsatkichlar olindi: yoshlar (14–30 yosh) ulushi (2025-yil 1-yanvar holatiga), aholi jon boshiga YaHM (2025-yil, joriy narxlarda), kambag‘allik darajasi (2021–2025-yillar) va kichik biznesning YaHMdagi ulushi. Usullar sifatida statistik guruhlash, solishtirma tahlil, variatsiya koeffitsiyenti, Pirson korrelyatsiya koeffitsiyenti va yoshlar dasturlari hisobotlarining kontent-tahlili qo‘llanildi.

Birinchidan, kuzatuvlar soni kam (n = 14), shuning uchun korrelyatsiya sababiy bog‘liqlikni isbotlamaydi. Ikkinchidan, Navoiy viloyatining YaHM ko‘rsatkichi sanoatga bog‘liq bo‘lib, yoshlar faolligini aks ettirmaydi, shu bois hisob-kitoblar bu viloyat va Toshkent shahrisiz ham takrorlandi. Uchinchidan, yoshlar dasturlari natijalari ushbu tadqiqotda hududlar kesimida olinmadi. To‘rtinchidan, kambag‘allik darajasi tanlanma uy xo‘jaliklari so‘rovlariga asoslanadi.

Tahlil va natijalar

2025-yilda respublika YaHM hajmining 19,9 foizi Toshkent shahriga, 9,7 foizi Toshkent viloyatiga va 9,1 foizi Navoiy viloyatiga to‘g‘ri keldi. Sirdaryo (1,9 %), Qoraqalpog‘iston va Jizzax (har biri 2,9 %) hissasi eng past bo‘ldi [1]. Aholi jon boshiga YaHM bo‘yicha Navoiy (152,2 mln so‘m) va Toshkent shahri (116,7 mln so‘m) respublika o‘rtachasidan (48,8 mln so‘m) mos ravishda 3,1 va 2,4 baravar yuqori. Surxondaryoda bu ko‘rsatkich 22,2 mln so‘m, ya’ni o‘rtachaning 45,5 foizi. Toshkent shahri bilan Surxondaryo o‘rtasidagi farq 5,3 baravarni tashkil etadi. Navoiyning yuqori ko‘rsatkichi asosan sanoatga bog‘liq (YaHMning 76,0 foizi sanoat hissasiga to‘g‘ri keladi) [1], shuning uchun uni yoshlar faolligining natijasi deb baholab bo‘lmaydi.

Daromad tafovuti ham kengaymoqda. Toshkent shahrida aholi jon boshiga nominal daromad 2018–2025-yillarda 4,5 baravar oshib, 73,9 mln so‘mga yetdi, eng kam daromadli hudud bilan farq esa 2,6 baravardan 3,6 baravarga ko‘tarildi. 2025-yilda o‘rtacha oylik ish haqi 6,4 mln so‘m bo‘lib, undan yuqori ko‘rsatkich faqat Toshkent shahri (10,7 mln so‘m) va Navoiyda (7,8 mln so‘m) qayd etildi. Ichki ko‘chish bu tafovutni kuchaytirmoqda: 2025-yilda hududlararo yoki xorijdan ko‘chganlarning (252,8 ming kishi) qariyb yarmi, ya’ni 121 ming kishi Toshkent shahri va viloyatiga ko‘chib o‘tgan [6].

1-jadval.

Hududlar kesimida yoshlar ulushi, aholi jon boshiga YaHM va kambag‘allik darajasi (aholi jon boshiga YaHM bo‘yicha kamayish tartibida)

Hudud	Yoshlar ulushi, % (2025-yil 1-yanvar)	Aholi jon boshiga YaHM, mln so‘m (2025)	Kambag‘allik, % (2021)	Kambag‘allik, % (2025)

Navoiy viloyati	24,6	152,2	4,7	4,2
Toshkent shahri	23,4	116,7	8,1	3,5
Toshkent viloyati	24,9	57,5	22,7	5,3
Buxoro viloyati	24,7	41,4	14,5	6,0
Sirdaryo viloyati	26,6	38,1	30,5	6,2
Jizzax viloyati	26,9	34,1	21,1	5,8
Andijon viloyati	25,2	30,9	19,3	6,1
Xorazm viloyati	26,7	30,7	19,9	6,7
Samarqand viloyati	26,6	28,0	18,2	6,1
Namangan viloyati	25,2	27,0	14,1	5,5
Qashqadaryo viloyati	26,6	26,9	17,9	6,5
Farg‘ona viloyati	25,1	26,6	3,9	5,7
Qoraqalpog‘iston Respublikasi	26,9	26,5	20,8	6,6
Surxondaryo viloyati	26,6	22,2	13,3	6,1
Respublika bo‘yicha	25,7	48,8	17,0	5,8

Manba: Milliy statistika qo‘mitasi ma’lumotlari [1, 2, 3]. Farg‘ona viloyatida 2021-yilgi kambag‘allik ko‘rsatkichi past bo‘lgani (3,9 %) uchun 2025-yilgi qiymat o‘sish sifatida ko‘rinadi.

Yoshlar ulushi 26,6 foiz va undan yuqori bo‘lgan yettita hududning (Qoraqalpog‘iston, Jizzax, Xorazm, Qashqadaryo, Samarqand, Surxondaryo, Sirdaryo) barchasida aholi jon boshiga YaHM respublika o‘rtachasidan past bo‘lib, 22,2–38,1 mln so‘m oralig‘ida joylashgan. Aksincha, yoshlar ulushi eng past hudud, Toshkent shahri (23,4 %), YaHM bo‘yicha ikkinchi o‘rinda turibdi. 14 hudud bo‘yicha yoshlar ulushi bilan aholi jon boshiga YaHM o‘rtasidagi korrelyatsiya koeffitsiyenti –0,66 ni, Navoiy va Toshkent shahri chiqarilganda –0,46 ni tashkil etdi. Barcha hududlar bo‘yicha aholi jon boshiga YaHMning variatsiya koeffitsiyenti 79,2 foiz, ikkala chekka hududsiz esa 28,1 foiz bo‘ldi.

Bu bog‘liqlik sababiy emas va kuzatuvlar soni kam, biroq u demografik dividend hali iqtisodiy natijaga to‘liq aylanmaganini ko‘rsatadi: yosh aholi ko‘p hududlarda yaratilayotgan qo‘shilgan qiymat past. Bunday hududlarda qishloq xo‘jaligining YaHMdagi ulushi ham yuqori, masalan Jizzaxda 39,5 foiz, Surxondaryoda 37,4 foiz [1].

Kichik biznesning roli ham hududlar bo‘yicha farqlanadi. U respublika YaHMining 52,2 foizini yaratadi, lekin Surxondaryoda (76,4 %), Namangan (73,6 %) va Farg‘onada (73,0 %) bu ulush eng yuqori, Navoiyda (21,1 %) esa eng past [1]. Demak, iqtisodiy jihatdan ortda qolgan hududlarda qo‘shilgan qiymatning asosiy qismi kichik biznes hisobiga yaratiladi. Bu esa yoshlar tadbirkorligini qo‘llab-quvvatlashning hududiy ahamiyatini oshiradi.

Milliy kambag‘allik darajasi 2021-yildagi 17,0 foizdan 2025-yilda 5,8 foizga tushdi [3]. Hududlar bo‘yicha qiymatlar oralig‘i 3,9–30,5 foizdan 3,5–6,7 foizgacha torayib, standart og‘ish 7,0 dan 0,9 punktgacha kamaydi (muallifning hisob-kitobi). Jahon banki baholashiga ko‘ra, 2022–2025-yillardagi 8,4 punktlik pasayishning 6,1 punkti ish haqining oshishi hisobiga ro‘y bergan [5]. Yoshlar ulushi bilan 2025-yildagi kambag‘allik darajasi o‘rtasida to‘g‘ri bog‘liqlik kuzatiladi ($r = 0,82$), ammo qiymatlar oralig‘i tor bo‘lgani va natijaga Toshkent shahri kuchli ta’sir ko‘rsatgani sababli bu xulosani ehtiyotkorlik bilan talqin qilish kerak.

Shunga qaramay, iqtisodiy zaiflik hududlar bo‘yicha keskin farq qiladi: 2025-yilda Toshkent shahrida aholining 2 foizi, Andijon viloyatida esa 32 foizi kambag‘allikka qaytish xavfi ostida bo‘lgan [5]. Demak, rasmiy kambag‘allik ko‘rsatkichi bo‘yicha hududlar yaqinlashgan bo‘lsa-da, daromad barqarorligi va ish haqi darajasidagi tafovut saqlanib qolmoqda.

Umumiy ishsizlik 2025-yil 3-choragida 4,9 foizga tushdi, bu o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 0,8 punkt past [7]. Yoshlar (15–24 yosh) ishsizligi esa Jahon banki (ILO modeli) ma’lumotlariga ko‘ra 2021-yildagi 13,0 foizdan 2022-yilda 10,9 foizgacha pasaydi, 2023–2024-yillarda 10,8 foizda turib, 2025-yilda 11,4 foizga ko‘tarildi [17]. Ko‘rsatkichlar metodikasi farq qilgani uchun taqqoslash taxminiy, biroq yoshlar ishsizligi umumiy ko‘rsatkichdan taxminan 2,3 baravar yuqori va umumiy pasayish yoshlar o‘rtasida kuzatilmayapti.

Bandlik tarkibi yaxshilanmoqda: 2025-yil 3-choragida rasmiy sektor bandligi 17 foizga oshib 8,58 mln kishiga yetdi, norasmiy sektor 26,9 foizga qisqarib 4,38 mln kishini tashkil etdi. Shu bilan birga chet elda ishlayotgan fuqarolar soni 1,86 mln kishiga yetib, bir yilda 512 ming kishiga oshdi [7]. Bu ko‘rsatkich faqat yoshlarga tegishli emas, biroq ichki mehnat bozori hali barcha ishchi kuchini qamray olmayotganini bilvosita ko‘rsatadi.

Yoshlar ishlari agentligi ma’lumotlariga ko‘ra, 2025-yilda 414 mingdan ortiq yosh bandlik va tadbirkorlik dasturlari orqali qo‘llab-quvvatlandi, ishsiz 115 751 nafar yoshga davlat idoralari rahbarlari biriktirildi [4]. Asosiy dasturlarning natijalari 2-jadvalda keltirilgan.

2-jadval.

Yoshlar bandligi va tadbirkorligini qo‘llab-quvvatlash dasturlarining 2025-yildagi natijalari

Dastur yoki yo‘nalish	Ko‘lami	Natija
“Yoshlar biznesi” (Aloqabank)	9 240 loyiha, 1 177 mlrd so‘m imtiyozli kredit	12,5 ming ishsiz yosh ish bilan ta’minlandi
“Kelajakka qadam” (Milliybank)	4 489 talabaning 199,4 mlrd so‘mlik loyihasi	45,9 ming oliy ta’lim bitiruvchisining bandligi ta’minlandi
Yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish jamg‘armasi	1 300 loyihaga imtiyozli kredit	3 mingdan ortiq yosh doimiy ish bilan ta’minlandi
Yoshlarga ekin maydoni ajratish	1 334 gektar	2 566 yosh doimiy daromad manbaiga ega bo‘ldi

Manba: Yoshlar ishlari agentligi ma’lumotlari [4].

“Yoshlar biznesi” dasturida loyiha boshiga o‘rtacha 127,4 mln so‘m kredit, bitta ish o‘rniga esa taxminan 94 mln so‘m kredit to‘g‘ri kelgan (muallifning hisob-kitobi). Dasturlar qamrovi keng, biroq agentlikning e'lon qilingan sarhisobida ish o‘rinlarining necha oy saqlanib qolgani va natijalarning hududiy taqsimoti keltirilmagan. Shu sababli ularning hududiy nomutanosibliklarga ta’sirini bevosita baholab bo‘lmaydi.

Bu muammoning amaliy tomoni ham bor. Prezident raisligidagi 3-sentabr yig‘ilishida hududlarda bir yil ichida ochilgan 86 ming kichik biznesdan 15 ming nafari (17,4 %) faoliyatini to‘xtatgani, 62 ming qarzdor esa biznesini rejadagidek rivojlantira olmay, kreditni qaytarishda qiyinchilik sezayotgani ma’lum qilingan.

Shundan so‘ng davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlanadigan dasturlar samaradorligini ajratilgan kredit hajmi bilan emas, yaratilgan doimiy ish o‘rinlari va barqaror daromad bilan o‘lchashga o‘tish rejalashtirilgan [5]. Bu yondashuv ushbu maqolada ilgari surilgan gipotezaga mos keladi.

Xulosa va takliflar

Tadqiqot natijalari quyidagi xulosalarga olib keladi.

1. Hududiy tafovut asosan mahsuldorlik va daromad darajasida saqlanmoqda. Aholi jon boshiga YaHM bo‘yicha Toshkent shahri Surxondaryodan 5,3 baravar yuqori, daromad tafovuti esa 2018-yildagi 2,6 baravardan 2025-yilda 3,6 baravarga oshgan.
2. Yoshlar ulushi yuqori bo‘lgan yettita hududning barchasida aholi jon boshiga YaHM respublika o‘rtachasidan past. Demak, demografik salohiyat o‘z-o‘zidan o‘sish omili emas va ish gipotezasi tasdiqlanadi, ammo bu xulosa 14 kuzatuvga asoslangan va sababiy bog‘liqlikni isbotlamaydi.
3. Kambag‘allik bo‘yicha hududlar yaqinlashgan (standart og‘ish 7,0 dan 0,9 punktgacha), biroq iqtisodiy zaiflik (2 % va 32 %) va ish haqi darajasida katta farq saqlanmoqda.
4. Yoshlar ishsizligi 2022-yildan buyon 10,8–11,4 foiz atrofida turibdi. Yoshlar dasturlari keng qamrovli bo‘lsa-da, ularning samaradorligi hozircha kredit hajmi bilan o‘lchanmoqda, ish o‘rinlarining barqarorligi va hududiy taqsimoti esa ochiq hisobotlarda ko‘rsatilmaydi.

Xulosalar asosida quyidagi takliflar ilgari suriladi.

1. **Samaradorlik mezonini o‘zgartirish.** Yoshlar dasturlarini ajratilgan kredit hajmi emas, kamida 12 oy saqlanib qolgan doimiy ish o‘rinlari va barqaror daromad bo‘yicha baholash hamda natijalarni har yili 14 hudud kesimida e'lon qilish.
2. **Hududiy yoshlar tadbirkorligi klasterlari.** Kichik biznes ulushi yuqori va aholi jon boshiga YaHM past hududlarda (Surxondaryo, Qoraqalpog‘iston, Qashqadaryo, Farg‘ona, Namangan) qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini qayta ishlash va xizmat ko‘rsatish yo‘nalishlarida kredit, ustoz-maslahatchi va tayyor sotuv bozorini bir paketda taqdim etish.
3. **Ta’lim va hududiy ehtiyojni moslashtirish.** Hududiy oliy ta’lim muassasalarida kadrlar tayyorlashni mahalliy ish beruvchilar buyurtmasi bilan bog‘lash, startap markazlari va amaliyot dasturlarini kengaytirish.
4. **Raqamli va masofaviy bandlik.** Yoshlarning Toshkentga ko‘chishini kamaytirish uchun hududlarda IT-xizmatlar, masofaviy ish va koworking infratuzilmasini rivojlantirish. Xalqaro tajriba yo‘l, aeroport va texnoparklar orqali hududlarni bog‘lash faoliyatni qayta taqsimlashga yordam berishini ko‘rsatadi [6].
5. **Qiz-ayol yoshlar bandligi.** Jahon banki hisobiga ko‘ra, kambag‘al va zaif xonadonlardagi iqtisodiy nofaol kattalarning 92 foizi ayollar, ularning 85 foizi sababi sifatida oilaviy yuklamani ko‘rsatadi [5]. Shu bois bolalarni parvarish xizmatlarini arzonlashtirish va yarim kunlik hamda masofaviy ish shakllarini yoshlar dasturlariga kiritish zarur.

6. **Hududiy yoshlar statistikasi.** Yoshlar bandligi, tadbirkorligi va ish o‘rinlarining saqlanishi bo‘yicha hududiy ochiq ma’lumotlar bazasini yaratish va yarim yilda bir marta yangilab borish.

Keyingi tadqiqotlarda 2018–2025-yillar uchun panel ma’lumotlardan foydalanish, yoshlar dasturlarining hududiy taqsimotini kiritish va NEET (ta’lim va mehnatdan chetda qolgan yoshlar) ko‘rsatkichini hududlar bo‘yicha tahlil qilish maqsadga muvofiq.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. O‘zbekiston Respublikasi yalpi hududiy mahsuloti, 2025-yil yanvar–dekabr. Press-reliz, 26.01.2026.
2. Milliy statistika qo‘mitasi. O‘zbekistonda yoshlar soni qancha (2025-yil 1-yanvar holatiga).
3. Milliy statistika qo‘mitasi (SIAT). Kambag‘allik darajasi, 2021–2025.
4. Yoshlar ishlari agentligi. Yoshlar bandligi va tadbirkorlik, 2025-yil sarhisoblari. 07.01.2026.
5. Euronews. Uzbekistan’s poverty rate falls as World Bank highlights role of wages and employment. 05.11.2026.
6. Becker G.S. Human Capital. New York: Columbia University Press, 1964.
7. Williamson J.G. Regional Inequality and the Process of National Development // Economic Development and Cultural Change, 1965, vol. 13, no. 4.
8. Myrdal G. Economic Theory and Under-developed Regions. London: Duckworth, 1957.
9. Hirschman A.O. The Strategy of Economic Development. New Haven: Yale University Press, 1958.
10. Krugman P. Increasing Returns and Economic Geography // Journal of Political Economy, 1991, vol. 99, no. 3, pp. 483–499.
11. Bloom D.E., Williamson J.G. Demographic Transitions and Economic Miracles in Emerging Asia // World Bank Economic Review, 1998, vol. 12, no. 3.
12. Barro R.J., Sala-i-Martin X. Economic Growth. New York: McGraw-Hill, 1995.
13. O‘zbekiston Respublikasining “Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida”gi qonuni, 2016-yil 14-sentabr.
14. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston – 2030” strategiyasi to‘g‘risidagi farmoni, 2023-yil 11-sentabr.
15. World Bank. Youth unemployment rate, ages 15–24, modeled ILO estimate (SL.UEM.1524.ZS), World Development Indicators; FRED, 25.02.2026.